

Ondernemerschap van Willy van Bakel kent geen grenzen

‘200 of 300 koeien melken werkt niet’

Wie wil opschalen voor de vrije markt zou óf 80 koeien óf 1.200 koeien moeten melken, aldus veehouder, ondernemer en emigratiemakelaar Willy van Bakel. “Wat er tussenin zit levert geen extra winst op.”

Hij voorspelt het einde van de quotering al in 2009. “Door verruiming en verhandelbaarheid over de grenzen, is het quotum snel verdamppt.”

ing. Alice Booij

Willy van Bakel schrijft met zijn familiebedrijf Vreba-Hoff Dairy Development geschiedenis in de Midwest van Amerika. De staten Indiana, Ohio en Michigan werden enige jaren geleden bijna opgegeven voor de melkveehouderij. De familiebedrijven stopten, de grond ging in een lucratieve braakregeling, het land maakte een verlaten indruk. Totdat melkveehouder Van Bakel er in 1990 vijf dagen op vakantie ging. Hij ontdekte de mogelijkheden tijdens een bezoek bij familie en rook de kansen. In 2006 staan er ruim 50 bedrijven volgens het ‘Van Bakel’ principe. Bedrijven met gemiddeld 1.000 koeien die de komende jaren zullen opschalen naar gemiddeld zeker 2.000 tot 3.000 koeien. “Ons doel? 200 bedrijven met elk 3.000 koeien. Dan hebben we marktmacht en kunnen we bijvoorbeeld ook onze eigen zuivel verwerken. Dan hebben we hier onze eigen DDB.”

Groot denken

Het ondernemerschap van de familie Van Bakel kent geen grenzen. Naast hun eigen melkveebedrijf met 1.150 koeien in het Limburgse Vredepeel, handelen ze in onroerend goed, verkopen melkquota en hebben in de VS met Vreba-Hoff Dairy Development een full-servicebureau met 30 medewerkers voor melkveehouders die emigreren om de ‘American Dream’ te realiseren. De Van Bakels denken groot en werken al net zo. En met het hoofd boven het maaiveld gaan ze kritisch over de Nederlandse tong. Willy (45) is de kapitein op de Holland-Amerika lijn, de denker, de visionair en ook de prater. Hij denkt minstens 10 jaar vooruit. “In Amerika zie je wat ons in Nederland te wachten staat. Een vrije economie waarbij de wet van het grote getal regeert.”

Wat is er mis met melkveebedrijven in Nederland die opschalen naar 200 of 300 koeien?
 “200 of 300 koeien werkt niet. Daarmee maak je niet de efficiëntieslag die nodig is voor een lage kostprijs. Je neemt één, twee of drie man extra in dienst en verhoogt de kostprijs daarmee evenredig. Bovendien heb je niet de omvang om een sterk variërende melkprijs op te vangen. De toekomst in Nederland voor de komende 20 jaar is het familiebedrijf met 80 melkkoeien én het echt grootschalige bedrijf waarbij het omslagpunt bij 1.200 koeien ligt. Ik heb in de VS geleerd bedrijfsmatig te denken zoals het in de industrie werkt. In de komende jaren zal deze ontwikkeling ook over Nederland heen komen als het quotum eraf is.”

Dat duurt nog tot 2015.

“Ik verwacht dat 1 april 2009 het quotum er al af is. Komende jaren komt er elk jaar een quotumverruiming. De EU wil een verevening over de grenzen heen en er loopt een discussie over het verhandelen tussen landen. 16 landen krijgen het quotum nu al niet vol. De beperkende factor wordt het aantal koeien. Als het quotum komende jaren met 7 procent verruimd wordt, hebben we de koeien niet. Mijn advies: zet nu jongvee op.”

Is de arbeidsproductiviteit bij grote koppels zoveel groter?

“1.000 koeien houden betekent 10 tot 11 man personeel om ze te verzorgen en te melken. Het landwerk wordt dan uitbesteed. Dat verschilt dus niet zoveel met de arbeidsproductiviteit in Nederland. Bij 2.000 koeien is dat 3 tot 4 man extra. Tot 700 koeien heb je een arbeidsproductiviteit van 80 koeien per man. Bij 2.000 koeien is dat al 140. De arbeidsproductiviteit gaat dan fors omhoog. Dat komt vooral doordat medewerkers sterk specialiseren.”

En de kostprijs gaat evenredig omlaag?

“Dat zit vooral in een lagere voerprijs. Al vraag je er niet om, als je groter bent, betaal je al een lagere prijs. En daarbij valt er veel te onderhandelen. Wie dat in zijn vingers heeft, kan veel verdienen. Maar ook de vaste kosten zijn bij grote aantallen lager. Laat die melkmachine en die voerwagen maar 24 uur per dag draaien. Al met al geeft dat een kostprijsverschil van 400 dollar per koe en bij meer dan 2.000 koeien is dat 700 dollar per koe. Daar kun je de rente en aflossing mee betalen.”

Wat verdient een emigrant per koe?

“De beste verdient 1.400 dollar per koe per jaar, ruim 1.000 euro.”

Wat is het verschil in werken met 80 koeien of met koppels van 1.000 of meer koeien?

“In Nederland doe je alles zelf, in de VS doe je niets meer. Alleen mensen begeleiden, controleren en managen. Dat is heel wat anders, maar het geeft je ook meer vrijheid. Geen enkele veehouder kan het als hij hier komt. De potentiële emigranten werken eerst bij verschillende bedrijven om het te leren. Ze leren dan meteen de taal en krijgen een netwerk. Onze ervaring is dat iedereen het kan leren.”

Welke bedrijven slagen in de VS?

“Vooral ondernemers die met weinig geld komen. Zij zijn erop gebrand de onderneming te laten slagen. Ook al hebben ze geen geld, ze hebben wat te verliezen. Ze luisteren goed en willen wat leren. De melkveehouders met geld denken dat ze het wel weten. Zij lopen de kans hun geld te verspelen en dat gaat heel hard bij 1.000 koeien.”

En hoe gaat dat bij jullie?

“Hier is nog nooit een onderneming failliet gegaan. We hebben ook leaseconstructies zodat veehouders het bedrijf kunnen kopen als ze geld hebben verdiend. Het lijkt een beetje op het sharemilksysteem uit Nieuw-Zeeland. Overigens is de hoogte van financiering geen garantie voor succes, de persoonlijkheid van de ondernemer wel.”

WILLY VAN BAKEL

Willy is de kapitein op de Holland-Amerika lijn, de denker, de visionair en ook de prater. Hij denkt minstens 10 jaar vooruit. “In Amerika zie je wat ons in Nederland te wachten staat.”

Foto: Alice Booij

Welke boeren moeten komen?

“Niet degenen die ontevreden zijn in Nederland of een slecht huwelijk hebben. Dat is een slechte reden om te verhuizen. Kom hier als je niet berust in een situatie die tot aan je 65ste jaar hetzelfde zal zijn. Als je nu 100 koeien melkt, melk je ze dan ook nog. Terwijl je in de tussenliggende jaren matig geld verdient. Als je een hekel aan stilstand hebt, maar wel in het peloton van de Nederlandse melkveehouderij zit, liggen er kansen in de VS.”